

İlahiyat

İslâm ve Batı

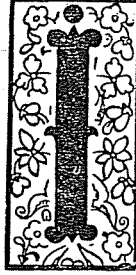
Yazan :

Dr. Muhammed El MAĞRİBİ

Terceme :

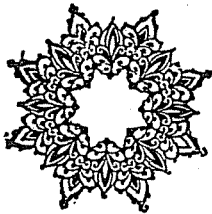
Ömer CEBECİ

(O. Doğu Tek. Üni. Öğrencisi)

İslâm ve batı konusu için epeyce geniş ve çoğu zaman yanlış ele alınmış diyebiliriz. Bir tarafta İslâm, diğer tarafta Batı derken neyi kastediyoruz? İslâm ve Batıdan ve aralarındaki ilişkiden bahsetmenin bir manası var mı? Bu hakiki veya zahiri meselenin müslümanların kafasını ikiyüz yıldan beri meşgul ettiğini belirterek başlayabiliriz. Tarihî başlangıç olarak, Avrupa emperyalizmi ile Müslüman Yakın Doğunun ilk münâsebetini, yâni Napolyonun 1800 yılında Memlûk Hanedanının saltanatındaki Mısırı işgalini alabiliriz. Bundan önce Hindistandaki İngilizlerle Müslümanların mücadelesi var, ama bunu Batının İslâm dünyasına sızıp, nüfuz etmesinin açıkça anlaşılır bir başlangıcı olarak alamayız.

Bugünkü halimizle, bir tarafta Batı dünyası, diğer tarafta buna karşı olan İslâm ve İslâm dünyasından bahsetmek hâlâ bir mâna taşır mı? İslâm dünyası, inançları ve aksiyonlarıyla batı dünyasından açıkça ayrılan bir mevcudiyet olarak hâlâ var mıdır? Zannedirim keyfiyetin bu olmadığını söylemeliyiz ve İslâm ve Batıdan bahsederken mesele olarak bunu tasavvur etmemeliyiz. Çok kere modern İslâm edebiyatında, İslâm dünyasıyla (ki maalesef İslâm değerlerinin en mükemmel bir şekilde saltanat sürdüğü, sosyal yaşayışın ve aile hayatının İslâm terbiyesine göre ayarlandığı, İslâmi hayatın her cephesi için gereken ruhi ve dinî temellerin bulunduğu bir belde olarak mevcut değildir) yoğunlaşmış sıkıntı içindeki materyalizmin diyarı olarak kavranan Batının haddinden fazla basitleştirilmiş görünüşü arasında bir nevi tezat buluruz. Bu görünüş müslümanlar için sahte ve faydasızdır; elbette doğru cepheleri hariç olarak. Önceki zamanlarda dar-ül İslâm ve dar-ül harp, saadet ülkesi ve İslâm dışı olan diyar arasında beliren farklılaşmanın bugün için artık iyice sağlam olmadığını idrâk etmeliyiz. Neden? Herşeyden önce Müslüman denilen ülkelerde Batının kültürel ve ideolojik sahalarda sızma ameliyesi o kadar gelişmiştir ki, bu ülkelerde İslâm, neredeyse, eskiye ait birşey veya en fazla hissi ve tarihî bir fazlalık haline gelmiştir de ondan.

ESAS FARK

Bundan dolayı hayat tarzındaki esas farkın ananevi bakımdan müslüman olduğu düşünülen bir coğrafi alanla, İslâma düşman bir toprak bütünü arasında olmadığını söyleyebiliriz. Asıl fark Doğulu veya Batılı olsun, İslâmı anlayan, İslâmı yaşayan ve İslâm için çalışan kişiyle, bunları yapmayanlar arasındadır. Herşeyden önce bugünkü şartlara bağlı olan bu durumu belirttikten sonra dahi Batıda İslâma karşı müşterek bir davranışın olduğunu görmekteyiz.

TARİHİ TEMELLER

İslâma karşı bu müşterek davranışın kökleri oldukça canlı ve tarihidir. Buna coğrafi bir temel bulmak da mümkündür; Eski Yunan ve Pers münasebetlerinin başlangıcının temsil ettiği Batının Doğuya devamlı mücadelesi. Bu temel İslâmın gelmesiyle Hristiyanlık ve İslâm arasında dini bir mücadele olarak daha da şiddetlendi ve şumûlü genişledi. İslâm hakkındaki bütün Batılı fikirlerin, kavramların, düşüncelerin ve hislerin vücut bulması bu dini mücadele sırasında olmuştur. Ço az bir değişiklikte bugüne kadar gelerek, birçoklarının öğrenilmiş veya öğrenilmemiş temel davranışlarını düzenleyen başlıca âmil bunlardır. İşte bu, Batının İslâm hakkında sahip olduğu yanlış kavramlardan bahsederken hatırdan tutmamız gereken önemli bir husustur.

Meşhur yazar Muhammed Esed bu, günümüze kadar gelmiş olan zihniyeti Haçlılara bağlar, ben bu zihniyetin Haçlılardan da evvela ait olduğu kanaatindeyim ve bugüne kadar gelişini izliyebilirim. İslâm ve Peygamber hakkında ortaçağ Avrupasında dolaşan kötü niyetli, iftira dolu hikâyeler, her ne kadar birazcık hafifliyerek bugüne kadar sürdürülmüşlerse de, bunlara girmeye lüzum yoktur. Fakat meydana gelen değişikliklere göz atmak faydalı olur.

İslâma yöneltmiş olan bu polemik (münakaşalı) edebiyâtın doğuşu Yakın Doğudaki Hristiyan toplumların İslâma reaksiyonları ve kendilerini İslâmın cazibelerinden koruma çabası şeklinde oldu. Kısa zamanda Yakın Doğu Hristiyan toplumlarından ortaçağ Avrupasına geçen bu cereyan daha kuvvetli ve şumûllü bir hal aldı.

ORTAÇAĞ PROPOGANDASINA DÖNÜŞ

Müslümanlar Batılıların sıradan bir düşmanı olunca, batı onlara azılı bir düşman kesildi ve ülkeleri Batı tahakkümüne maruz kaldı. Mantığa aykırı görünmesine rağmen ondokuzuncu asırda ortaçağ propogandasının tekrarlandığına şahit oluyoruz. Halbuki 17 ve 18. asırlarda müslümanlarla Avrupa milletleri arasında kuvvet bakımından bir eşitlik kurulunca, İslâmı tenkitte biraz hafifletme, hiç değilse mantıklı münakaşalara zâhiri bir teşebbüs görülmüştü. 19. asırda Batı tamamen emperyalizmin içindedir. Batı emperyalizminin batılıların İslâm hakkındaki düşüncelerine eklenmesiyle dünya çapında ciddi bir Hristiyan-misyoner faaliyeti başladı. Yeniden canlanan bu Hristiyan-misyoner ruhunun emperyalizmle bir araya gelmesi ortaçağ masallarının tekrar eski tesir kuvvetlerini kazanmalarını sağladı. Bu masallar tekrar ağızdan ağıza dolaşmaya başladı, fakat, artık nispeten daha az kaba bir şekilde ve bu defa kaynak misyonerler ve iddiacı şakirtlerdi.

Tabii 20. yüzyılda şartlar yine değişti. Emperyalizmin dış yapısı ve yardımcıları olan misyonerlik çöktü. Fakat İslâma karşı popüler davranışlara ve iddiacı şakirtlerle ilim adamlarının yazılarına bakarsak, ortaçağın başlarında Orta Doğudaki Hristiyan toplumların İslâma itham ve iftiralarının, hâlâ ayakta durduklarını ve bugün için dahi Batılıların İslâma karşı davranışlarını ayarlayan ana kuvvet olduklarını görürüz.

MENFİ TENKİTLER: PEYGAMBERİN SAMİMİYETİNİN İNKAR EDİLMESİ

Bu davranış ve tenkitler esas olarak nelerdir? Bazılarından burada bahsedebiliriz. Herşeyden önce Peygamberin samimiyeti az veya çok kibar bir şekilde inkâr edilmektedir: Ortaçağ masalları, Peygamberin Katolik Kilisesinde daha fazla ilerliyemeyince dininden dönerek değişik bir inanış kurmaya kalkışan hain bir kardinal olduğunu yutturacak bir noktaya ulaşmışlardı. Yani İslâm Hristiyan kilisesince kabul edilmiş itikatlara aykırı bir düşünce ve Hristiyanlıktan kopup ayrılma bir kilise olarak tasavvur edilir. Buna benzer olarak Kur'anın Medineli bir Yahudi olduğu ileri sürülür. Bu gibi masallara Orta Doğudaki Hristiyan toplumlarda hâlâ din adamının öğrettiklerinden çıkarıldığı veyahutta bir Hristiyan papazın eseri rastlayabilmemize rağmen, (ben böyle insanlarla karşılaştım) batılı şakirt ilim adamlarınca artık, bunlara popüler bir değer verilmemesi oldukça enteresandır. Fakat yine de batılı âlimlerin yazılarında esas olarak aynı fikirleri, daha kurnazca ifade edilmiş görmek mümkündür. 19. asırda Kur'anı diğer dini kitaplarla mukayese

etme teşebbüsü oldu ve Peygamber Muhammed'in onu iktibas ettiğine dair deliller arandı. Bu da modern çağda daha safsatacı bir gelişimin kaydedilmesiyle önemini kaybetti. Şimdide tutturmuşlar «Peygamber Muhammed tabiatın şuuraltı etkisindedir, onun için bu, Kur'anın şuuraltı bir iktibas olduğunu ifade etmez» diye. Bütün şiddet ve kuvvet değişikliklerine rağmen görülmektedirki; İslâma karşı bütün batılı davranışların ana elemanı bugüne kadar yaşayan şekliyle esas olarak aynıdır: Peygamberin sâmiyetinin inkarı, Kur'anın hakikiliğinin inkârı ve Kur'anın muhtelif membalardan toplanan yazılarla veya mâlûmatlarla telif edilen eser olduğunu, yani ilâhî değil beşeri, kaynaktan geldiğini iddia..

CİHAD

İslâm'da cihadın şumûlü Batı tarihinde büyük, fakat hatalı bir dikkati üzerine çekmiştir. Hıristiyanlığın barış içinde ve toleranslı olmasına karşı İslâm, daima müsamahasızlık ve şiddet kullanmakla itham edilmiştir. Ve bu itham tarih boyunca İslâm-Batı münasebetlerinde değişmeksizin devam ettirilmiştir. Meselâ Orta Doğudaki son hadiselerde müslümanların, kutsal bir savaş yaptıkları (Cihad hatalı olarak tercüme edildiğinden) fikri tutundu. Müslümanların, sırf İslâmı başkalarına empoze etmek için savaştıkları fikri halka aşlandı.

BENİMSENEN KURUNTULAR

Batının menfi, hatta kasıtlı olarak menfi dikkatini çeken bir diğer husus da kadının İslâm'daki yeridir. Batının, kadının İslâm'daki yerine karşı tavrı bize İslâm'dan ziyade Batı hakkında fikir vermektedir. İslâma karşı Batıların saplandıkları kuruntular ve arzular, bazan haince, bazan desisesiz ve bazan da iştiyakla da olsa, daima hakikatmiş gibi müslümanların üzerine çevrilmiştir. Ve zannımca İslâmın en iyi bilinen, hiç değilse dikkati çeken mefhumu poligamidir.

Bunlar Batılı kafa için daimî câzibe konusudur ve apaçık bellidirki Batı zihniyeti kuruntularını elinden çıkarmamaya bunlara İslâm hakkında herhangi bir kesin bildiren daha fazla değer vermeye kararlıdır. Esas olarak, İslâm şehveti hoş görmek, hatta teşvik etmekle kadına aşağılık bir yer vererek onun tabii gelişmesine engel olmakla itham edilir. Gayri müslimlerle konuşmalarında hep bu hususlar ortaya gelir ve bütün gücümlerle tatminkar bir cevap vermeye çalışırım, ama muhataplarımı, bu mevzulardaki kuruntularını terketmeye kesin olarak isteksiz bulurum.

HAÇLI SEFERLERİ DEVAM EDİYOR

Batının İslâm karşısındaki davranışlarının tarihi kısaca bu ise, bugünkü batı ilminin ve son 50 yıllık müşteşriklerin İslâm ve Müslümanlar hakkındaki popüler sahte fikirlerden birkaçını olsun yoketmek için neler yaptıklarını sorabiliriz. Maa-lesef, cevap «çok az birşeyler» olacak ve gelin kendimizi aldatmayalım; burada İngilterede ve özellikle Amerikada, kendilerine İslâm tarihi hakkında ilmi, objektif, akademik ve keşfedici, süsü verenlerin çoğunun yaptıkları, İslâma karşı hâlâ sürdürülen Haçlı akınlarının bir cephesinden başka birşey değildir. Bu üzerinde durmaya değer bir husustur. Bugün Batıya gelen birçok Müslüman öğrenciler, sadece batının teknik ilimlerini öğrenmiyor değil, müslüman olmayan ülkelerde, gayri müslimlerin kontrollündeki İslâmî mevzuları da incelemeyi amaç edinmektedirler. Açıkçası şunu şaşırıcı buluyorum. Bir zaman, İngilteredeki meşhur üniversitelerden birinde, Mısır hükümeti tarafından, Arapça veya İslâmî mevzularda doktora yapmaya gönderilmiş yirmiden fazla talebe vardı. Her türlü tesirden uzak olarak söyleyebilirimki, bu talebelerin çoğu, Arap dili, edebiyatı ve düşüncesi hakkında, kendilerine nezaret etmek iddiasında olanlardan daha esaslı bilgilere sahiptiler.

Gayri müslim alimler derhal müslüman olmalı veya İslâmî tetkikten vazgeçmelidirler; aksi takdirde onların İslâm hakkındaki incelemelerini talep veya kabul etmememiz gayet tabiidir. İslâm mantıki bir araştırma ve tetkik mevzuu olduğuna göre, onlardan araştırma ve tetkiklerinde hakikaten objektif olmalarını istemek hakkımızdır. Alfred Guillaume adlı iyi bilinen bir alimin «İslâm» isimli ve maalesef epeyce satılan eserinde bile Kur'anda bazı soğutucu cephele bulunduğunun iddia edilmesi güzel bir örnektir. Bu cephelelerin neler olduğu belirtilmemekte ve bunların neden soğutucu bulunduğu da açıklanmamaktadır. Öyleyse bu yazardan, kesin olarak İslâm'da neyi soğutucu bulunduğunu ve görüş noktasını belirtmesini talep ediyoruz. Eğer bu isteğimiz yerine getirilmezse, fen, objektivite ve ilim adına bu yazarın İslâma karşı savaşmakta ve mücadeleye hâlâ devam etmekte olduğuna kanaat getirmeye mecbur kalacağız.

Daha başka beni birçok vesileyle hayrete düşüren enterasan bir soru var: Neden bu kadar Batılı âlim İslâma karşı —düşmanlık değilse— nefret duydukları halde, niye hayatlarını İslâmî tetkik etmeye vakfediyorlar veya hiç değilse, neden bunu

bir meggale haline getiriyorlar? Bu bahsettiğim tecrit edilmiş bir durum değildir. İslâmî ilimlerin durumu bu ise (görüşlerimi açıklamak için en aşırı şartları ortaya sürdüm ama zannederim tem, esas olarak doğrudur) Batı cemiyetinin geriye kalanından ne bekleyebiliriz? Samimi olarak mübalâğasız söylenebilir ki, bugün yeni bir Haçlı akınıyla karşı karşıyayız. Orta Doğudaki son mücadelede Amerikada bulunmak son derece acıklı bir tecrübe oldu. Müslümanlara, İslâma, Araplara ve bunlara ait olan herşeye karşı kötü niyetli, nefret dolu, kaba muhakemelere ve bu hislerin ifadesine muhatap olmadığımız bir gün bile geçmedi. Bu Haçlı akını muhtemelen kuvvet ve gayesini değiştirmiş olmalı. Orta Çağ'da Batılılar İslâm ülkelerine göz dikdiklerinde bile, dini hisler aşında ekonomik hareketlere alet edilmekteydi. Mühakkak ki bugünkü durum da aynıdır.

YENİ KEŞFEDİLEN BİR YAHUDİ-HİRİSTİYAN MİRASI

Zamanımızın Haçlı Seferleriyle Ortaçağlardakiler arasındaki fark, o zamanların ilk plânda müslümanlar, sonra da Yahudiler üzerine olmasındandır. Bugünkü Haçlı akımlarında ise, Yahudi-hıristiyan adı altında açıkça henüz keşfedilmiş bir bağla Yahudi ve Hıristiyanlar esas olarak İslâma karşı birleşiyorlar. Amerikada Siyonist propoganda iki tem üzerinden hareket ediyor. Biri İsrailin demokratik bir devlet ve hükümet olduğu, dolayısıyla yaptığı hırsızlık ve katliamın gayet yerinde görülmesi gerektiği, diğeri ise Yahudi-Hıristiyan mirası diye birşey bulunduğu ve Filistinde bunu mahvetmek isteyen tehlikeli Araplara karşı korunması lâzım geldiğidir. Bu propogandanın, mirasın hangi cephesinden çıkarılıp ortaya atıldığı üzerinde durmuyoruz, zira gayet açıktır.

ÖZET

Şimdiye kadar parça parça anlattıklarımı biraraya toplayıp özetini veriyorum. Herşeyden önce «Batı ile İslâm, aynı zamanda dinî toplumlara da tekâbül eden jeopolitik fikirler bakımından, tam bir zıtlık içindedir» demek pek de mânâlı olmaz, çünkü artık İslâm Dünyası adı altındaki ülkeler, maalesef İslâmî hakikaten yaşayıp tatbik ettiklerinden değil, tarihi gelenekleri ve İslâma olan alakalarıyla biraraya gelmiş milletler topluluğundan başka birşey değiller, ve Batı İslâm dünyasına, Müslüman ülkelere lüzumundan çok fazla nüfuz etmiştir. Buna rağmen Batıda İslâma ve müslümanlara karşı devamde gelen bir düşmanlık vardır ve kendimizi boğuna aldatmıyalım; bu düşmanlığın, lehimize en ufak bir değişikliğe bile rızası yoktur. Bütün iyi niyet ifadeleri, karşılıklı konuşmalardaki tebessümler, ferdi olarak sâimî ve mânâlıdır, fakat esas olarak tesirsiz oldukları görünmektedir. (Yahudi olmayan ve Siyonizme taraftar görünmeyen profesörler ve Arabistler dahi Filistindeki Araplara ve Arap davasına sempati uyandıracak ifadelerden kaçındılar. Bütün bunları ortaya koyduktan sonra, İslâmî Batı arasındaki münasebetleri münakaşa etmeye ne lüzum vardır? Fakat yine de realist olarak ele alabileceğimiz üç soru var; bunları cevaplandırarak meseleyi kapatabiliriz. Herşeyden önce Batı ülkelerinde devamlı veya yarı devamlı Müslüman toplumlar kurmak (kökü müslüman ülkelerde bulunan fakat şu veya bu sebepten dolayı gayri müslim ülkelere yerleşmeye mecbur kalanlardan meydana gelen toplumlar.) İkinci olarak İslâma giren fakat kendi ülkelerinde kalmayı tercih eden Batılıların durumu ve son olarak da gayrimüslimleri fert fert İslâma celbetme meselesi.

MÜSLÜMAN AZINLIKLAR

Önce iyi bir ayırım yapmak lâzımdır. Ben burada meselâ Hindistandaki, asırlarca iyi bir idareye sahip ve bazan politik idareyi eline almış kökü derinlerde olan, çoğu için bir bakıma Dar-ül İslâm'da yaşıyor denebilecek müslüman azınlıktan bahsetmiyorum. Benim düşündüğüm, meselâ İngilteredeki Pakistanlı ve Yemenli muhacirler veya Amerikada tanıdığım Türk Tatarlarıdır.

Şüphesiz bu insanların durumu çok zordur. Bunlar, çoğu kere dinî veya dîni olmayan az bir eğitim görmüş, ekonomik lüzum veya din sebebiyle siyasi bir işkençe olarak memleketlerinden hicret etmeye mecbur kalmış insanlardır. İngilteredeki toplumlardan bahsedebilecek bir otorite değilim ama yine de bunlara bir göz atalım. Bunları sadece İngiltere hayatına değil, İngiliz tipi hayata alıştırmak için seferber edilmiş kuvvetler oldukça güçlüdür. San Francisconun yakınında aslen Rusyalı olup, Japonya üzerinden Amerikaya gelen Tatarlar yaşıyor. Bunlar kendi memleketleri Kazanda da birkaç asır Rus ve Hıristiyan tesirine mâruz kalmışlar ve bunun izleri yaşayışlarının mühim bir kısmında görülmüyordu. Tabii Amerikaya gelince bu tesir daha da artmış. Size, San Francisco camininin projesinin yapılışında ortaya çıkan bir hakikati canlandıracağım. Tatar cemaatinden bazıları projesi yapılan binanın bir katının cami, bir katının da dans salonu ve bar olarak kullanılması fikrini sa-

vundular. Fakat şurası muhakkak ki bu, cemaatin bütün fertlerinin tavırlarını temsil etmez.

Herhalde bu problemi halletmenin yolu bozgunculuk veya müslümanların başkalarına benzemelerine ve Müslüman birliklerinin kaybedilerek yerlerini müslüman azınlıklara bırakmalarına mani olma metotları aramak değildir. Şunu da hatırlayalım ki, Müslüman azınlıklar ne kadar küçük olurlarsa olsunlar, birçok memlekette İslâmın yayılmasında aktif metotlar veya profesyonel misyonerlikle değil sadece hayat tarzlarıyla çok büyük bir rol oynamışlar ve çevrelerindeki bütün olarak İslâma girmelerine sebep olmuşlardır. Örnek olarak Malayaya giden Arap ve Hintli tacirleri, Afrikaya giderek İslâmın yayılmasında çok tesirli olan Arap tüccarları düşünülebilir. Kanaatimce gayrimüslimleri, Allah'ın müsaade ettiği sınırlar dahilinde İslâma celbetme problemi, gayrimüslim ülkelerindeki müslüman azınlık birliklerini destekleme meselesinden ayrı olarak düşünülemez, ikisi beraber yürütülür. Gayrimüslim ülkelerdeki Müslüman toplumlar, aralarındaki bağları kuvvetlendirip, birlik kurarlarsa, otomatik olarak İslâmın yayılması için çalışan bir kuvvet haline gelirler.

BATILI MÜSLÜMANLAR?

İkinci olarak Müslüman batılı veya batılı Müslümanın durumunu ele alalım. Pek fazla düşünmeden bir karara varacak olursak, burada bir tenâkuz olduğunu zannedebiliriz, zirâ bir Batılının İslâmı kabul etmesi kültürünün ve mirasının bir kısmından feragat etmesini icap ettirir. Bu hakikatin yanında, bir gayrimüslimin veya Batılının İslâma girip, müslüman olmayan bir ülkede tam İslâmi bir hayat yaşama şansını da tahkik etmeliyiz. İslâm, sadece Allah'la kul arasında, Allah-kul münasebetlerini düzenlemekle kalmayıp, aynı zamanda sosyal, politik ve ekonomik temellere dayanan bir sistem olduğuna göre, İslâma giren Batılı bulunacağı teorit içinde tam İslâmi bir hayat yaşama iddiasında olabilir mi? İtiraf edelim ki bu son derece zor bir sorudur. Muhacir cemaatler ve yarı devamlı talebe toplumlarının mevcudiyetiyle sağlanan, o cemaate ait hayat şekli, meselenin bir kısmını halleder. Bununla beraber çoğu şartlarda bu da kifayetsizdir. Cemaate ait organizasyon sahasında ve hele de devamlı olarak orada kalacaklar arası münasebetleri düzenlemede yapılacak çok iş vardır. Hâli hazırda cemiyet merkezlerinin çoğu, sosyal dedikodu yapmak ve beraber gay içmekten pek fazla bir işe yaramamaktadırlar. Bu fertlerin çoğu arasında kurulan bağlar, İslâma toplu inanıştan ziyade, benzer sosyal çevreden ve benzer memleketlerden gelmelerine dayanmaktadır. Kısacası, gayrimüslim ülkelerde hakiki müslüman cemaatler meydana getirme meselesi çözüm beklemektedir.

Hiçret fikri, arka plana atılmadan ilk planda düşünülebilirse (doğrusu düşünülmemelidir de) meselenin bir kısmı daha halledilmiş olur. Fakat «Batılı bir müslüman, İslâm ülkeleri adı altındaki yerlere gitmekle mükelleftir» de diyemeyiz, zira hepimizin bildiği gibi, Müslüman ülkelerin hiçbirinde, iştirak edip kâr sağlayabileceği, tam İslâmi bir cemiyet hâli yoktur. Kişi hiçret işini kendi becerebilir, hatta beceremelidir ve rûhî, hissî, fikrî bakımlardan küfür diyarını terkerdip İslâm beldesine intibak etmelidir. Bu iş ciddi olarak ve bütün şumulüyle ele alınırsa ferdin hayatının uzun yıllarını kaplar.

İSLÂMA CEZBETME

Son soru: Gayrimüslimlerin İslâma cezbi. Dâimî veya yarı dâimî Müslüman azınlık cemaatin, birlik kurulduğu takdirde oynayacağı mühim rolden bahsederken bu hususa temas etmiş olduk. Tabii daha başka adınlar atılıp mesafe alınabilir. Basın, son derece mühim rol oynar. Basının İslâm hakkında İtirazı gerektiren bir mesele neşredip etmediğini takip etmek gayet önemlidir. Burada yine meselenin şekline ve şumulüne eğilmemiz gerekir. İngilterede durum biraz daha iyidir, yani gazeteye bir mektup gönderirseniz, basılma şansı çoktur. Fakat birçok gazetenin çıktığı Amerikada, bir mektubun basılmasını temin etmek tamamen imkânsızdır.

Ferdî seviyede ve bilhassa kriz zamanlarında çok şeyler yapılabilir, fakat bu sahada da kâfi derecede çalışılmamış, fert fert ve grup grup Batılı düşünceler İslâma ve İslâm davalarına çekilmemiştir. Kendi itikadımıza göre haklıyız ve bunu daima başkalarına da tekrarlarız fakat neden kendimizi hakkı saydığımızın sebeplerine hiç temas etmeyiz. Çok fazla şey hakikat olarak kabul ediliyor. Ve bütün engellere rağmen muarızlarımızın, bilhassa Siyonistlerin tesir kuvvetlerine çok fazla şeyler atfediyoruz. Bilhassa burada, İngilterede onlara karşı sıkı bir mücadele yapılabilir. Eminim...

(THE MUSLİM'den)